

Elintarviketeollisuusliitto ry

LAUSUNTO

21.4.2026

Ympäristöministeriö

VN/18993/2024

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi rakennusten energiatehokkuudesta

Kommenttine 4 §:ään – *Aurinkoenergia rakennuksissa*

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rakennusten energiatehokkuudesta, jolla täytäntöönpannaan uudelleenlaaditun EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) 9 ja 10 artiklassa asetetut vaatimuksia.

Säätelyn tavoitteet rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisesta ja uusiutuvan energian käytön edistämisestä ovat tärkeitä ja kannatettavia. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivi mahdollistaa jonkin verran kansallista liikkumavaraa kyseessä olevien artikloiden täytäntöönpanoon liittyen. Ehdotetulla säätelyllä on merkittäviä vaikutuksia myös suomalaisiin ruokia ja juomia valmistaviin yrityksiin, sillä velvoitteet aiheuttavat yrityksille uusia investointitarpeita tilanteessa, jossa kustannuspaineet ovat kohonneet nopeasti muutenkin. ETL pitää tärkeänä periaatteena, että Suomessa kansallista liikkumavara pyritään käyttämään mahdollisimman laajasti niissä tilanteissa, joissa se on mahdollista. Elintarviketeollisuuden kannalta keskeiset velvoitteet liittyvät direktiivin 10 artiklassa säädettyihin rakennusten aurinkoenergian käyttöönottoa koskeviin vaatimuksiin, jotka pannaan täytäntöön lain 4 §:ssä.

ETL pitää aurinkoenergian käytön lisäämistä rakennuksissa lähtökohtaisesti kannatettavana osana uusiutuvan energian käytön edistämistä. ETL pitää kuitenkin myönteisenä, että pykälän 2 momentissa säädetään, että rakennuksen omistaja voisi poiketa velvoitteista ottaa soveltuvat aurinkoenergalaitteistot käyttöön, jos niiden tekniset, taloudelliset tai toiminnalliset edellytykset puuttuvat.

Vuonna 2024 toteutetun Elintarviketeollisuuden vähähiilisyystiekartta -selvityksen mukaan kolmannes alan yrityksistä kertoi suunnittelevansa oman aurinkoenergian tuotannon lisäämistä vapaaehtoisesti. Elintarviketeollisuuden tuotantorakennuksissa aurinkoenergalaitteistojen käyttöönoton edellytykset vaihtelevat kuitenkin merkittävästi ja sitä saattavat rajoittaa rakennusten katolla käytettävissä oleva tila, sillä elintarviketeollisuuden tuotantolaitoksille on tyypillistä, että katoilla sijaitsee esimerkiksi erilaista putkistoa. Lisäksi on hyvä, että esitys sallii rakennusten omistajille mahdollisuuden arvioida aurinkoenergalaitteiston asentamisesta odotettavissa olevan hyödyn oikeasuhtaisuutta laitteiston asentamisen kustannuksiin ja sen odotettuun käyttöikänsä osana taloudellisten edellytysten täyttymistä. Tämä vähentää tarpeettomien investointien riskejä.

Lisäksi ETL pitää hyvänä, että säännöskohtaisissa perusteluissa on selkeästi tuotu esiin, ettei kaikkien luvanvaraisten katolla tehtävien töiden tai rakennuksen teknisten järjestelmien asentamisen katsota automaattisesti realisoivan aurinkoenergiälaitteistojen käyttöönottovelvoitetta. On olennaista, että velvoite kohdistuu vain sellaisiin korjaus- ja asentamistilanteisiin, jotka aidosti avaavat mahdollisuuden aurinkoenergiälaitteistojen kustannustehokkaaseen käyttöönottoon.

ETL pitää tärkeänä, että 4 §:ssä tarkoitettu selvitys, jonka kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi pyytää poikkeamistilanteessa rakennuksen omistajalta, on hallinnollisesti kevyt ja tarkoituksenmukainen. Samalla ETL korostaa, että selvitykseen liittyvien viranomaiskäytäntöjen tulee olla valtakunnallisesti yhtenäisiä ja päätöksenteon ennakoitavaa, jotta soveltaminen ei johda epäselvyyksiin tai toimijoiden epätasa-arvoiseen kohteluun eripuolilla Suomea.

Kommenttine 6 ja 7 §:ään – Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

ETL pitää investointien suunnittelun ja ennakoitavuuden kannalta erityisen tärkeänä, että mikäli rakentamislupahakemus on tullut vireille viranomaiselle ennen tämän lain voimaantuloa, hakemuksen käsittelyyn voidaan soveltaa vireilletulon hetkellä voimassa ollutta lainsäädäntöä.

Kommenttine vaikutusarvioinnista

ETL katsoo, että esityksen vaikutusten arvioinnissa olisi pitänyt tuoda vahvemmin esiin uusien vaatimusten vaikutuksia yrityksiin ja arvioida esimerkiksi euromääräisesti aurinkoenergian käyttöönoton kustannusvaikutuksia erityyppisissä rakennuksissa. Elintarviketeollisuudessa energiatehokkuuden edistämisen ja aurinkoenergiälaitteistojen käyttöönoton investoinnit kilpailevat muiden, osin välttämättömien, investointien kanssa. Lisäksi toimialalla uusiutuvan energian käytön lisäämistä ja päästövähennyksiä voidaan edistää monilla muillakin ratkaisulla, kuten uusiutuvan bioenergian avulla. Aurinkoenergiälaitteistojen käyttöönottovelvoitteiden ei tulisi ohjata investointeja pois muista tarkoituksenmukaisemmista ratkaisuista, joilla voi olla paremmat taloudelliset, tekniset tai toiminnalliset edellytykset.

Lisätietoja:

Vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen asiantuntija Laura Aalto, ETL, laura.aalto@etl.fi